అప్పిచ్చువాడు

కలువకొలను సదానంద

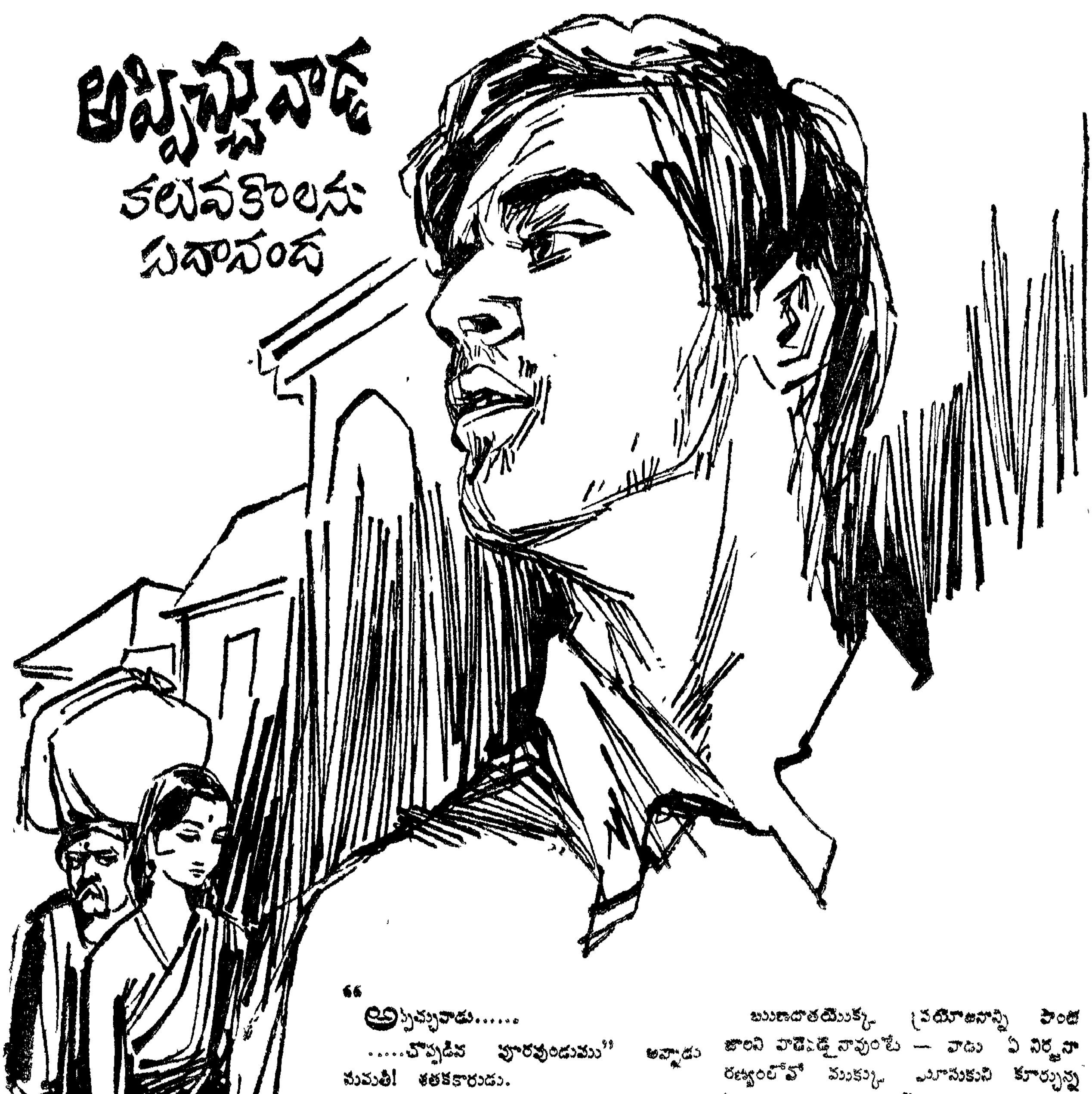

"అప్పిచ్చువాడు......

.....చొప్పడిన యూరనుండుము" అన్నాడు సుమతీ శతకకారుడు.

ఎప్పుడు ఎడతెగకపారు ఏళ్ళు అన్ని ఊళ్ళలోనూ ఉండవు. బహుశా సుమతీ శతకకర్త పై సూక్తిని నిర్వచించిన కాలంలో అప్పిచ్చువాడు ఎప్పుడు ఎడతెగకపారు ఏరు వంటివాడై ఉంటాడు కాబోలు.

కాని నేటి సంగతి వేరు. ఉన్న ఏళ్ళన్నీ ఎక్కడివక్కడ ఎండిపోవడం, అప్పిచ్చేవాళ్ళు ఎక్కడబడితే అక్కడ లభ్యం కావడం వర్తమాన యుగ విశేషం. ఓ మానవుడా! నీవు ఏ విలునుబట్టి ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఎవరికో ఒకరికి—ఎంతో కొంత అప్పు ఇచ్చే ఉంటావు. ఇది పరమ సత్యం. కనుక అప్పిచ్చువాడొక సౌకర్య సాధనమని భావించేవాడికి ఏ ఊళ్ళో ఉండడానికైనా వెనుకాడవలసిన ప్రమేయంలేదు.

ఋణదాతయొక్క ప్రయోజనాన్ని పొందజాలని వాడెవడైనావుంటే — వాడు ఏ నిర్జనారణ్యంలోనో ముక్కు మూసుకుని కూర్చున్న ఏకాంతరామయ్య ఒక్కడే!..... కాని సన్యాసిరావు అట్టి నిర్జనారణ్య ప్రాంతైకాంతవాసికాడు. దాదాపు పదారువేల జనాభా కల్గిన ఊళ్ళో పుట్టి, పెరిగి ఆ ఊళ్ళోనే జీవనం చేస్తూ ఉన్నవాడు. విచిత్రమేమిటంటే— అట్టివాడు తనకు అప్పిచ్చువాడెవడా అని ఆ పదారువేలమంది ముఖాలకేసి తేరి పారజూడసాగాడు.

ఆర్థికావసరాలు రాళ్ళవంటివైతే— మానవుని మస్తిష్కం నిశ్చల జలాశయంవంటిది. అటువంటి రాయి ఒకటి ఎక్కడినుండో రివ్వున వచ్చి సన్యాసిరావు మస్తిష్కతటాకంలోని నిశ్చలతను కలచివేసింది. ...ఒకటి రెండు రోజుల వ్యవధిలోనే అతనికి కొంత డబ్బు కావాలి. అతని దృష్టిలో అది పెద్ద మొత్తమే. అయితేనేం? అప్పు ఇవ్వ

గల్గివాడు అతన్ని శంకించేందుకు ఆస్కారంలేదు. అతడు గుణశేఖరుడేకాని, ఋణశేఖరుడేమీకాడు. అయితే—సంశయము అనే భావానికి ఆశ్రయ మిచ్చినది సన్యాసిరావు మనస్సే.

సన్యాసిరావు సామాన్యుడే అయినా, అతని వేతనం సామాన్యమైనదే అయినా, ఉన్నంతలో సంసారాన్ని గుట్టుగా గడుపుకుంటున్న జాగరూకుడతడు. ఒకనెల పది రూపాయలు మిగలడం, మరునెలలోనే ఏదో ఒక అవసరం అవతరించి ఆ పది రూపాయల వెన్నెలకుప్పను తుడిచిపెట్టి పోవడం అనే రెండెత్తుగడల వెన్నెల కుప్పలాటగా ఇంతవరకూ అతని బ్రతుకు గడిచింది. అతని జీవన తులాదండం ఋణ భారంతో వాలిపోయే ప్రమాదం అదృష్టవశాత్తూ కలుగలేదు. తత్కారణంగా మనుషులకు తాను ఋణార్థిగా మాత్రం అపరిచితుడుగా ఉండిపోయాడు.

ఇదే తనకు మొదటి అనుభవం కాడవంతో ఋణసిద్ధిని గూర్చిన ఆశా నిరాశలు అతనిలో పందెపు కోళ్లకుమల్లే ఒక దానిపై కొకటి కుప్పించ సాగాయి.

అప్పు ఎవర్ని అడగాలి?.....ఇదీ ప్రశ్న.

అడుగగానే లేదనకుండా తనకు కావలసిన మొత్తాన్ని ఇచ్చేవాణ్ణి అడగాలి! ... ఇది జవాబు.

ఎవడు వాడు?. ...జవాబు తెలియని ప్రశ్న.

ఆనాడు పోస్టుమేన్ దర్శనం అయినప్పటి నుంచి నాటిరాత్రి నడిజామువరకు ఆలోచించగా ఆలోచించగా చిట్టచివరికి (క్రాస్‌వర్డ్స్) పజిల్ వంటి జవాబొకటి దొరికింది. ఆ జవాబు— ముకుందం!

కృషీవలుడు ఎండిపోయిన తన పొలంలో నిలఒడి మింటిలోని మొయిలుకేసి ఆశతో చూస్తాడు. ఆ వర్షామేఘం అతని పొలంమీద వర్షిస్తే వర్షించవచ్చు; వర్షించకనే కదలిపోవచ్చు. ఏమైతేనేమి— కృషీవలునికి చేయూత నివ్వగల శక్తి దానికి ఉన్నది. ఆ జలధరం వంటివాడు ముకుందం. వూరిలోవున్న కొద్దిమంది లక్షాధికారుల్లో అతడొకడు. వూరికి నాలుగు దిక్కుల పచ్చని పొలాల పడువ నాలుగు పంపుసెట్లు, గుట్టక్రింద పదెకరాల మామిడితోపు, వూరిలో చిన్న చిన్న గదులలో క్రిక్కిరిసి కందిరీగల తుట్టెల్లావున్న రెండంతస్తుల భవంతులు మూడు, బజారులో బెల్లపు మండీ, అనువైనచోట బియ్యపుమిల్లు, పిల్లనిచ్చిన మామగారు వగైరాలన్నీ అతని పాలిటికి అల్లాఉద్దీన్‌మార్కు అద్భుత దీపాలు.

ఒక్కొక్క రోజుకు ఒక్కొక్క పద్ధతిలో సాక్షాత్కరించే దుస్తులు, రెండు వ్రేళ్ళకు రెండు రాళ్ళ ఉంగరాలు, బంగారు గొలుసుతో విలువైన చేతి గడియారం, నాణ్యతకు సమానాలంకరించే పాదరక్షలు, ఎటువంటి అందగాడి ముఖంమీదనైనా సరే నిలచి, చూపరుల దృష్టిని మున్ముందుగా తనవైపుకు ఆకర్షించుకొనగల చలువ అద్దాలు— ఇవన్నీ మకుటంలేని మహారాజువంటివాడైన ముకుందానికి వందిమాగధులవంటి సాధనాలు.

సన్యాసిరావు ముకుందాన్ని ఎన్నుకోవటానికి— అతని కలిమి ఒక్కటే కారణంకాదు. తాను అతనికి సుపరిచితుడు, బాల్యమిత్రుడు, సహాధ్యాయి. కనుక అతడు తనకు ఈ తక్షణ సహాయాన్ని చేయగలడు.

తెల్లవారింది.

తొమ్మిది గంటలకు ఇంటి గడప దాటుకో బోతుండగా వెనుకనుంచి "ఏవండోయ్?" అంది అతని అర్ధాంగి— దమయంతి. సన్యాసిరావు ఆగాడు.

"రేపు బుధవారం. ఎల్లుండి గురువారం ఆ మరునాడే శుక్రవారం" అంది ఆమె.

"సరే" అంటూ సన్యాసిరావు గడపదాటుకువేశాడు.

ముకుందం ఇంట్లోలేడు. మండీ దగ్గరికి వెళ్ళాడు సన్యాసిరావు. రూపాయల్ని ఎంచుతూ కూర్చుని ఉన్నాడు ముకుందం తండ్రి. "......నంభైఅయిదు, నంభైయారు, నంభైఏడు, ముకుందమా? ..... నంభైఎనిమిది, నంభైతొమ్మిది, మిల్లులో ఉంటాడు, నభై....."

.....ఆతరువాత సన్యాసిరావు ఆలకించలేదు. బియ్యపు మిల్లులో ముకుందాన్ని తిలకించినాడు. నిశ్శబ్దంగా కుడిచేయి పైకెత్తి పాశ్చాత్య పద్ధతిలో అభివందనమాచరించాడు. మిల్లులో ముకుందం కూర్చున్న మూలగదిలో గోడమీద మహావిష్ణువు కేలెండరు వేలాడుతోంది. శంఖము, చక్రము, గద, పద్మము మొదలైన హంగులతో అలరారుతూ ఉన్నాడు మహావిష్ణువు. తెల్లటి పైజామామీద సిల్కు లాల్చీ తొడుక్కున్న ముకుందం కూడ ఎప్పటివలెనే తన నిత్యాభరణాలను ధరించినవాడై ఉన్నాడు.

"ఏం సన్యాసీ? ఇలా వచ్చావు?" అని అడిగాడు ముకుందం బిగ్గరగా.

మిల్లు రణగొణ ధ్వనిలో తన ఋణ గుణ ధ్వని స్పష్టంగా వినబడదేమోనని భావించిన సన్యాసిరావు జంకు గొంకులతో వళ్ళికిలిస్తూ—"కొంచెం మాట్లాడాలి" అన్నాడు.

ముకుందం లేచాడు. మిల్లు బయటికి నడిచాడు. సన్యాసిరావు అనుసరించాడు. ఇద్దరూ గేటు దగ్గర ఆగారు.

"ఏం సన్యాసీ?"

మేరుపర్వతంవంటి ముకుందం ముందునిలబడిన సన్యాసిరావుకు తన అల్పత్వం బెల్జియం అద్దంలో ప్రతిబింబంలా స్పష్టంగా కనిపించింది.

"మరేంలేదు ముకుందం ఒక యాభై రూపాయలు కావాలి.....మళ్ళీ ఇచ్చేస్తాను" అన్నాడు దీనాతిదీనంగా.

"యాభై యా?......ఇప్పుడు నా దగ్గరలేదే.... ఎప్పుడు కావాలి?......"

"ఒక పెళ్ళికి వెళ్ళిరావాలి ముకుందం! శుక్రవారం ఉదయం ముహూర్తం. చాల దగ్గరి చుట్టరికం కావటంచేత, తప్పనిసరిగా వెళ్ళాలి. సకుటుంబంగా గురువారం బయలుదేరాలని అనుకుంటున్నాను" అన్నాడు సన్యాసిరావు.

ముకుందం ఐదు సెకన్లు ఆలోచించాడు.

"తిరిగి ఎప్పుడిస్తావు?"

మరో అయిదు సెకన్ల కాలంలో సన్యాసిరావు ఆలోచించడం, సమాధానమివ్వడం జరిగిపోయాయి.

"జీతం రాగానే ఇస్తాను. ఒకటో తారీఖున మాకు జీతాలు."

"వెంకటేశం వంద రూపాయలివ్వాలి. ఈ రోజు ఇస్తానన్నాడు. తీసిపెడతాను సన్యాసీ సాయంకాలం ఒకసారి కనిపించు" అన్నాడు ముకుందం.

సన్యాసిరావు సంధ్యాగమనంకోసం ఎదురుచూడసాగాడు. ముకుందం తనకు డబ్బిస్తాడు. ఆ బాకీ తాను ఎప్పుడు చెల్లించాలి? ఒకటో తారీఖున.... చెల్లించగలడా తాను? చెల్లించవచ్చు.... లేదా— వెనువెంటనే మరెవరినైనా నలభై రూపాయలైనా బాకీ అడగవలసిన అవసరం కూడా ఉంది. ఈ పద్ధతి ప్రతినెల చర్విత చర్వణం కావడం తథ్యం. మధ్యలో మరే అర్థికావసరమూ తప్పి పడకుంటే— నాలుగైదు నెలల్లోనే ఈ ఋణ భారాన్ని దింపుకోవచ్చు. అయితే— విధి నమ్మరానివాడు.

..... తలలో మెదిలిన ఈ ఆలోచనలను సన్యాసిరావు బలవంతంగా బయటకు నెట్టివేశాడు ఇప్పటి ఈ అవసరం గడిచిపోతే తరువాతి సంగతులు తరువాతనే ఆలోచించుకోవచ్చు.

సాయంకాలమైంది. కనిపించిన సన్యాసితో ముకుందం ఇలా అన్నాడు. "వెంకటేశం కనిపించలేదు సన్యాసీ! నీ అదృష్టమేమోగాని, నా దగ్గర డబ్బులేకపోవడం ఎన్నడూ జరుగలేదు. సరే ఉదయంరా!"

నిరాశ ఆవరించిన హృదయంతో సన్యాసిరావు ఆ రాత్రి గడిపాడు. తెల్లవారింది. ఆది బుధవారం సన్యాసిరావు మిల్లు దగ్గరికి వెళ్ళాడు. మండీ దగ్గరికి వెళ్ళాడు. అతని ఇంటికే వెళ్ళాడు. ముకుందం జాడ కానరాలేదు. మూడు నాలుగు పర్యాయాలు ఈవిధంగా సిటీ బస్సులా తిరిగే సరికి— ముకుందం మిల్లులోనే దొరికాడు. ఆరోజు పంట్లాము, టెర్లిన్ స్లాక్ తొడుక్కున్నాడు.

"కాస్సేపుండు సన్యాసీ! నిన్న నువ్వు ఇటు వెళ్ళగానే వెంకటేశానికి కబురు పంపాను ఇప్పుడు తెచ్చిఇస్తానన్నాడు. ఒరే సూరీ వెంకటేశం దగ్గరికి వెళ్ళిరా."

మిల్లులో పనిచేసే కుర్రవాడు వెంకటేశం ఇంటికివెళ్ళి అయిదు నిమిషాల్లో తిరిగి వచ్చాడు.

"సాయంత్రం ఇస్తానన్నాడు బాబూ....."

సన్యాసిరావు మళ్ళీ సాయంకాలం వెళ్ళాడు. సూరి వెంకటేశం ఇంటికివెళ్ళి వచ్చాడు. "ఉదయానే వస్తాట్ట, నన్ను వెళ్ళమన్నాడు బాబూ....." అన్నాడు.

గంట ఆరైంది. ఏడైంది. వెంకటేశం రాలేదు. అతనికోసం మళ్ళీ సూరిగాణ్ణి పంపాడు ముకుందం. సూరిగాడు వెళ్ళి వచ్చి, "ఆయన ఇంట్లోలేడు బాబూ!" అన్నాడు. ఏడున్నరకు మళ్ళీ ఒకసారి వెళ్ళివచ్చి అదే వార్త తెచ్చాడు. ఎనిమిది గంటలకు మరోకమారు వెళ్ళి వచ్చి, "ఉదయం ఎనిమిది గంటలకల్లా తప్పకుండా వచ్చి ఇస్తాట్ట!" అన్నాడు.

"డామిట్!" అన్నాడు ముకుందం.

వెంకటేశం 'డామిట్' కావడానికి తాను కారకుడౌతున్నాడేమోనని మథనపడ్డాడు సన్యాసిరావు.

గురువారం ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు

ఆశ్చర్యంతో మిత్రుని దగ్గరికి వెళ్ళాడు. ముకుందం మల్లు ధోవతి కట్టుకున్నాడు. పొడుగు చేతులు చొక్కా తొడుక్కున్నాడు. మీద కండువా వేసుకున్నాడు. సన్యాసిని చూచి కూర్చోమన్నాడు. అతని గాంభీర్యాన్ని చూచి సన్యాసి పలికే ధైర్యాన్ని కూడా కోల్పోయి మౌనంగా కూర్చున్నాడు.

"ఒరే సూరీ! వెంకటేశం దగ్గరికి వెళ్ళిరా!"

సూరిగాడు వెళ్ళివచ్చేడు. "మధ్యాహ్నం వచ్చి ఇస్తానన్నాడు బాబూ!"

"ఒకసారి ఇలా రమ్మన్నానని చెప్పు!" అన్నాడు ముకుందం. "నువ్వు ఎప్పుడు వెళ్ళాలి సన్యాసీ?"

"రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు చివరి రైలు" అన్నాడు సన్యాసి.

సూరిగాడు తిరిగివచ్చాడు. "ఎవరో డబ్బిస్తానన్నారట— బాబూ! తీసుకుని అయిదు నిమిషాల్లో వచ్చేస్తానన్నాడు"

"వెంటనే రమ్మంటున్నానని చెప్పి పిలుచుకురా! వెళ్ళు! ఇంట్లో లేకుంటే— ఎక్కడున్నాడో వెతికి వెంట బెట్టుకునిరా!" అంటూ గద్దించాడు ముకుందం.

మరో అరగంటకు మృగరాజా వెంతకు తరలి వచ్చే అల్ప జంతువులా అల్లంత దూరంలో వెంకటేశం కనిపించాడు. వెనుకనే సూరిగాడున్నాడు.

ముకుందం వీధిలోకివచ్చి నిలబడ్డాడు. వెంకటేశం సమీపించాడు. ఇంకా పదడుగుల దూరం ఉండగానే ప్రార్థనా పూర్వకమైన స్వరంతో "డబ్బు సమకూరలేదు ముకుందం! ఏ బాధలైనా పడి నీ డబ్బు నీకు ." వెంకటేశం మాట అంతటితో ఆగిపోయింది. ముకుందం కండువా వెంకటేశం మెడమీదికి విసరి, ఎడమ చేతితో గట్టిగా లాగి పట్టుకున్నాడు "ఆ మాటలన్నీ తరవాత. ముందు డబ్బు అక్కడ పెట్టు."

అవాంఛనీయమైన ఈ సన్నివేశాన్ని గూర్చి

అప్పిచ్చువాడు

ఎక్కువగా చెప్పడం తగదు. గారడీవాడిచుట్టూ మూగినట్లున్న జనం నడుమ వినోద వస్తువులా నిలబడిన వెంకటేశం అవమానాతిశయంతో కంట తడిపెట్టుకున్నాడు. "తలైనా తాకట్టు పెట్టి మధ్యాహ్నానికల్లా నీ డబ్బు నీకు చెల్లించుకుంటాను" అని సంజాయిషీ చెప్పుకుని, జీవన్మృతుడిలా అక్కడినుంచి సాగి పోయాడు.

నిశ్చేష్టుడై నిలబడిపోయిన సన్యాసిరావుతో— "నువ్వు సాయంకాలంవచ్చి డబ్బు తీసుకుని వెళ్ళు సన్యాసీ!" అన్నాడు ముకుందం

సాయంకాలం ఆఫీసునుండి బయటపడిన సన్యాసిరావు ముకుందం వద్దకు వెళ్ళడానికి మారుగా పూరిబయటికి షికారు వెళ్ళాడు. అతని మనస్సును ఏదో వరాగ బాధ ఆవరించుకొన్నది. పాపం వెంకటేశం! ముకుందానికి బాల్యమిత్రుడు! అతని డొక్కమేటు! అతని నోట్సులన్నీ ఎప్పటికప్పుడు రాసి పెట్టేవాడు! ఈ యోగ్యతలేవీ కూడ ఈనాడు జరిగిన భంగపాటునుండి అతన్ని తప్పించలేకపోయాయి.

సన్యాసిరావు ఇల్లు చేరుకునేసరికి గంట ఏడైంది అప్పటికే ముస్తాబై సిద్ధంగావున్న దమయంతి అతన్ని చూచి చిటపటలాడింది. "రక్షించారు. తీరా పరిగెత్తే రైల్లోకే ఉరకమంటారేమోనను కున్నాను ఇప్పటికైనా వచ్చారు. నయమే! . మీకోసం గంటక్రితం ఎవడో కుర్రాడు వచ్చి పోయాడు ."

"ఎవరు?" అన్నాడు సన్యాసిరావు

"ఎవరో ముకుందంగారట! మీరు డబ్బు అడిగారటగా? రమ్మన్నారట!....."

సన్యాసిరావు విన్నాడు. కాళ్ళు చేతులు కడుక్కున్నాడు "అన్నం వడ్డించు" అన్నాడు.

ఆమె అన్నం వడ్డించి, "వెళ్ళి వచ్చారా?" అని అడిగింది.

"లేదు."

సన్యాసిరావు భోజనం చేశాడు. "వెళ్ళి త్వరగా రండి మరి. రైలుకు వేళైంది" అంది దమయంతి

సన్యాసిరావు విధిలేక బయలుదేరాడు.

తెల్లవార ఝామున పెండ్లిముహూర్తం. తాము, తన భార్య తప్పనిసరిగా వెళ్ళవలసిన పెండ్లి అది. వెళ్ళ గలిగితే కలిగే తృప్తికంటే—ఈనాడు వెంకటేశానికి కలిగిన ఘోర విపత్తు తనకు కలుగబోదు అన్న సంతృప్తి ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువగా కనిపించిందతనికి.

ఒకగంటసేపు పురవీధుల్లో యథేచ్ఛగా సంచరించిన పిమ్మట సన్యాసిరావు గృహోన్ముఖుడయ్యాడు. రైలు ఈపాటికి వెళ్ళిపోయుంటుంది. తాను తన భార్యతో ఇప్పుడొక అబద్ధం చెప్పబోతున్నాడు. ఫరవాలేదు. ప్రాణంకంటె మానం గొప్పది. మానరక్షణార్థం అబద్ధమాడడంలో తప్పులేదు.

అతడొకటి తలచితే దైవం మరొకటి తలచాడు. ఇంటికి సమీపించిన సన్యాసిరావు కనులకు గోచరించిన దృశ్యం ఎట్టిది? .. ఇంటిముందర ఎవరికోసమో ఎదురు చూస్తున్నట్లు ఒక కూలివాడు నిలబడి ఉన్నాడు. ఇంటి అరుగుమీద పరుపు చుట్ట, ట్రంకు, మరచెంబు వగైరాలు విడిసి ఉన్నాయి. ప్రక్కనే ఆత్రుత, విసుగు, కోపము నిండిన ముఖంతో దమయంతి నిలబడి ఉంది. ఇల్లు తాళం వేయబడింది

సన్యాసిరావు కొత్తగానే బల్బు వెలిగినట్లు—సన్యాసిరావు రాగానే కూలివాడు సామానులంతా నెత్తిమీదికి ఎత్తుకున్నాడు

"ఇదేమిటే! ఎక్కడికి? ముకుందం కనిపించలేదు ." అంటూ సన్యాసిరావు నాటించబోయాడు.

దమయంతి చిచ్చుబుడ్డిలా బుస్సుమంది. "చాల్లెండి ఇక! ఎందుకు కనిపించలేదు మీకు? అసలు ఈ పెళ్ళికి వెళ్ళాలనుందో లేదో మీకు?.. ఆ ముకుందంగారే డబ్బు పంపించారు. ఇకనైన స్టేషనుకు నడవండి......"

సన్యాసిరావు ఆశ్చర్యంలో ప్రాణ్పడిపోయాడు. ఇక తాను నేటిమనుండి తప్పించుకోవడానికి ఒక్క అవకాశం మాత్రం మిగిలిఉంది. "అయితే— ఇప్పుడు గడి టేది?. ."

"ఈ పూట రైలు రెండు గంటలు ఆలస్యం బాబూ!" అన్నాడు కూలివాడు. సన్యాసిరావు హఠాత్తుగా నిరుత్తరుడై పోయాడు. చివరిక్షణంలో తప్పించుకో గలిగాననుకొన్న ముప్పు మళ్ళీ వచ్చి తలపడ్డది. జరగవలసినది జరిగిపోయి, తీరదని తెలిసికొనటతప్ప తాను ఇక చేయగలిగిందేమీలేదు. సంకల్పశూన్యుడైన సన్యాసిరావు కూలివాడి నెత్తిమీది ట్రంకు పెట్టెలా స్టేషనువైపు సాగాడు.

* * *

"అప్పిచ్చువాడు. .... చొప్పడకున్నట్టి పూరు చొంకుము. ." అన్నాడు సుమతీ శతకకారుడు. మీ ఎరుకలో అటువంటి పూరేదైనా ఉంటే సన్యాసిరావుకు తెలియజేయవలసింది. సుమతీశతకకారుని మాటలు చెడచెవిని పెట్టడానికి సన్యాసిరావు సంసిద్ధుడుగా ఉన్నాడు. ★